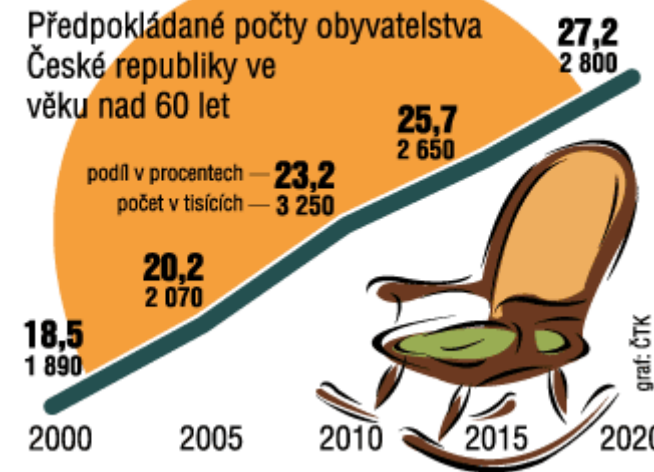

OBYVATELSTVO EVROPY

- Asi 740 milionů obyvatel (10% světové populace);
- Nejvíce Rusko, Německo, Anglie, Francie, Itálie;
- **Velká hustota oblast „modrého banánu“**
- 72 obyvatel na 1 km² nejvíce osídlenou oblastí světa;
- 75% obyvatel žije ve městech (vysoká míra urbanizace);

Historie: Základy dnešního osídlení zemědělství mladší doby kamenné. Populační nárůst během průmyslové revoluce. Na přelomu 19. a 20. století vlna emigrace hlavně do Ameriky. V 50. letech 20. století populační exploze.

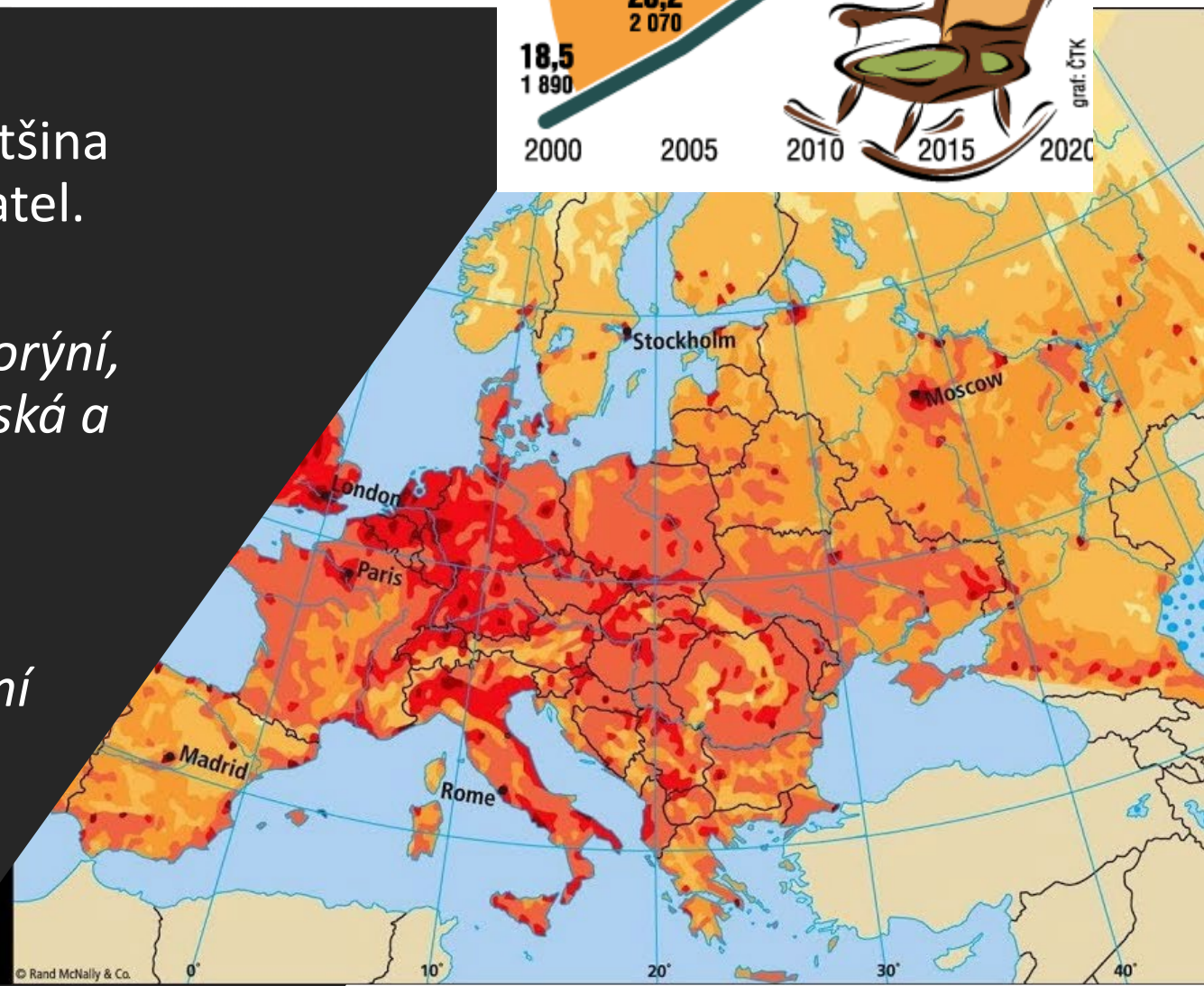
Evropa = „starý svět“ = opravdu stárne. Většina států záporný nebo nulový přírůstek obyvatel.

a) jádrové oblasti-okolo 150 ob./km²:

V. Británie, Benelux, Francie, Porúří, Porýní, Sasko, Slezsko, Pádská nížina, Moskevská a St-Petěrburgská oblast (středisky jsou obrovská města).

b) periferní oblasti 35 ob./km²:

Skandinávie, Irsko, Portugalsko, severní Rusko a Ural, Island

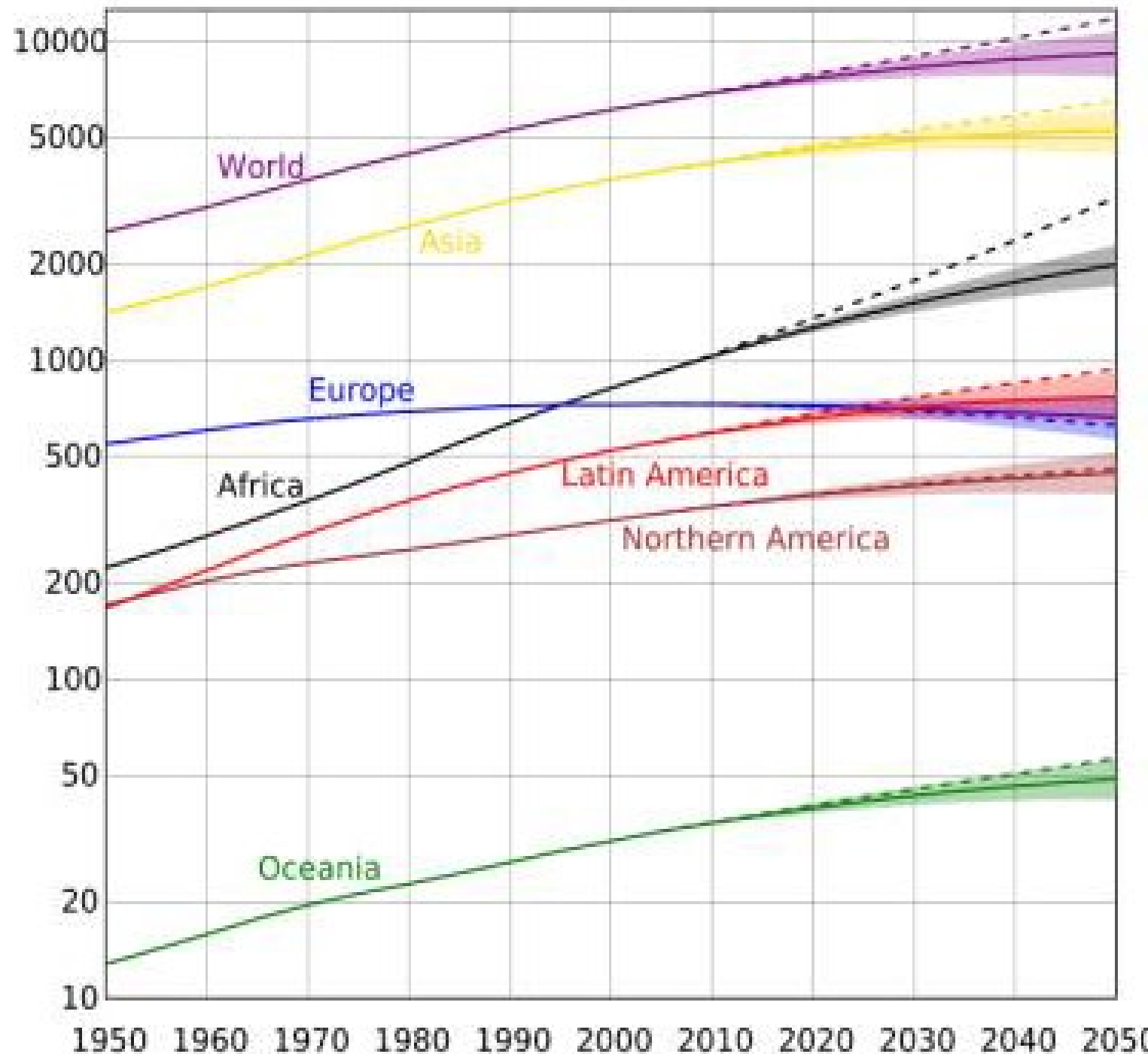
Vývoj počtu obyvatel na světě

- **Počet obyvatel cca 7,5 mld.!!!**
- Rychlý a nerovnoměrný růst obyvatelstva je globální problém
- **Od ½ 20. století výrazné zrychlení – problémem je výživa - hlad!!!**
- **Trend** – úmrtnost klesá, porodnost stagnuje = počet obyvatel roste!

Demografický problém: přírůstek vysoký v chudých zemích x nízký přírůstek až úbytek ve vyspělých zemích.

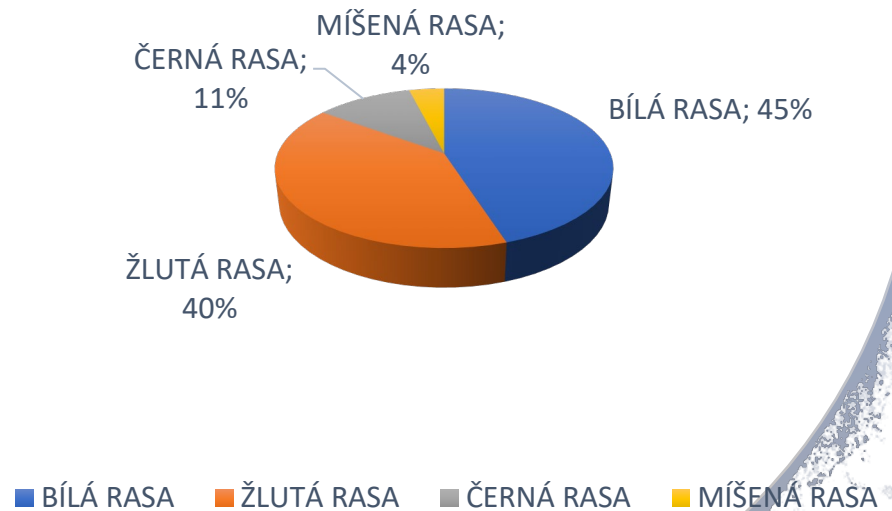
- populační politika – omezení porodnosti (Čína, Indie, Afrika) x zvýšení porodnosti (Evropa, Asie)

- zvýšení produkce potravin (zelená revoluce, genetické potraviny aj.)

RASY

PODÍL RAS NA SVĚTOVÉM OBYVATELESTVU

- Skupiny lidí, které se odlišují vnějšími znaky a např. složením krve.
- Rozlišujeme 3 základní rasy (viz. graf) a míšené rasy (zambové, mulati, mesticové) – vzniklé díky migraci.
- Pojmy = **rasismus, antisemitismus, holocaust**
- Evropa dominance europoidní, multikulturní jsou bývalé koloniální velmoci (Anglie, Francie, Nizozemsko).

Rasismus

- hierarchizující sociální skupiny podle rasového klíče;
- jako politická ideologie legitimizuje **společenské nerovnosti na základě rasových rozdílů** mezi lidmi;
- rasová **segregace (oddělování)**;
- veřejnoprávní nebo soukromoprávní **diskriminace (žen, gayů ...)**;

V rámci „indoevropské“ jazykové rodiny rozlišujeme různé jazykové skupiny:

Germánská (Angličané, Němci, Norové, Islandčané, Nizozemci, Dánové, Švédové)

Románská (Francouzi, Portugalci, Rumuni, Španělové, Galilejci, Italové, Moldavané)

Slovanská (Rusové, Bělorusové, Ukrajinci, Češi, Slováci, Poláci, Bulhaři, Slovinci, Chorvaté, Srbové, Makedonci ...)

Keltská (Irové, Walesané, Bretaňci, Skotové)

Ugrofinská (Maďaři, Finové, Estonci ...)

Pobaltská (Litevci, Lotyšši)

Neznámý původ Řeků, Albánců, Basků.

Menšiny: Romská, Židovská.

Písmo: latinka, azbuka, řečtina.

EVROPA

JAZYKOVÉ SKUPINY

- Germánské
- Keltské
- Románské
- Baskické
- Illyrské
- Řecké
- Ugrofinské
- Baltské
- Slovanské
- Samojedské
- Turecké
- Mongolské
- Íránské
- Kavkazské

Náboženství ve světě /dělení/

Světová náboženství

křesťanství (2,2 mld. věřících), islám (1,3 mld.), buddhismus (382 mil.)

Národnostní

prakticky jej vyznává jen jeden národ
např. hinduismus (700 mil.),
judaismus (40 mil.)

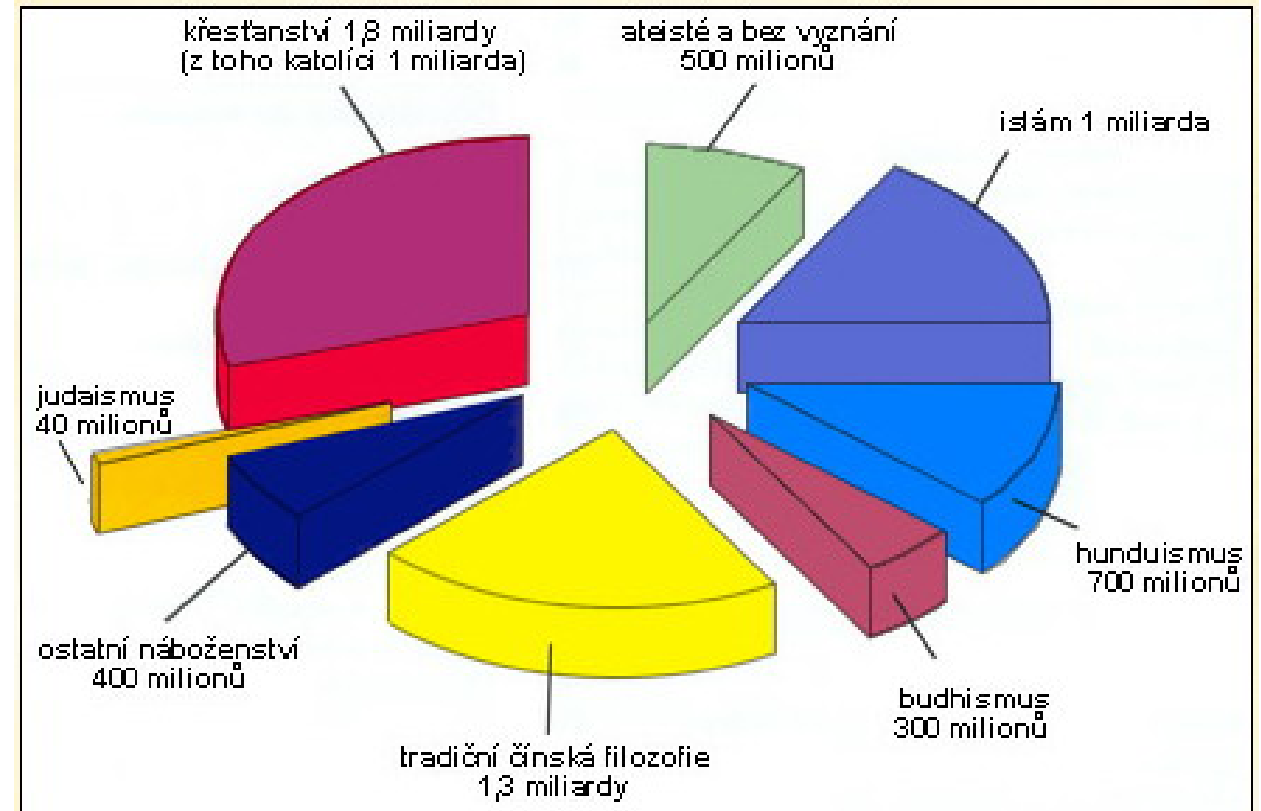
Přírodní náboženství

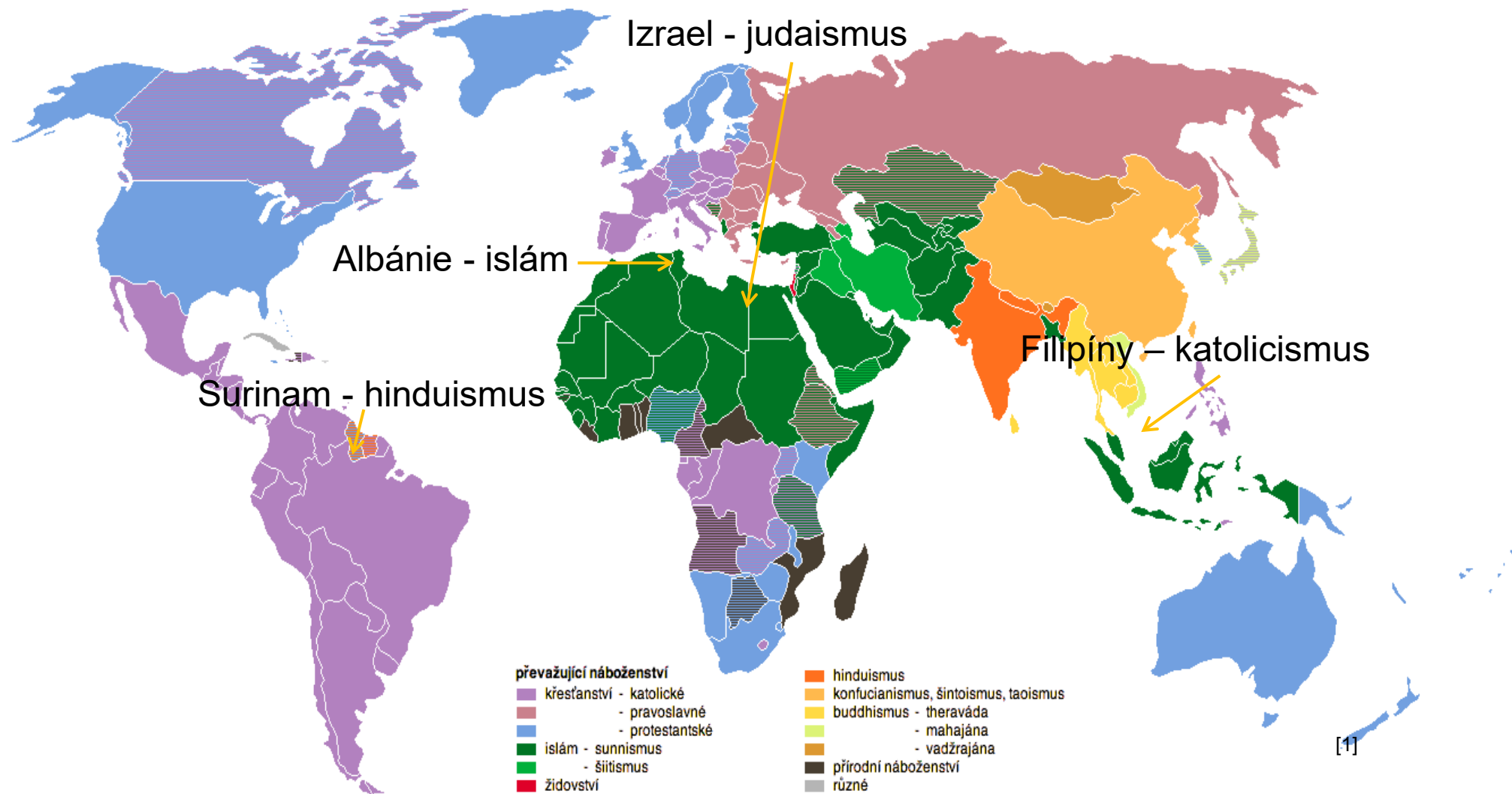
šamanismus, voodoo, totemismus,
animismus, aj. (asi 300 mil.)

Moderní náboženství – sekty,

Mormoni, Svědci Jehovovi, ideologie
(scientologie, rastafariáni) ...

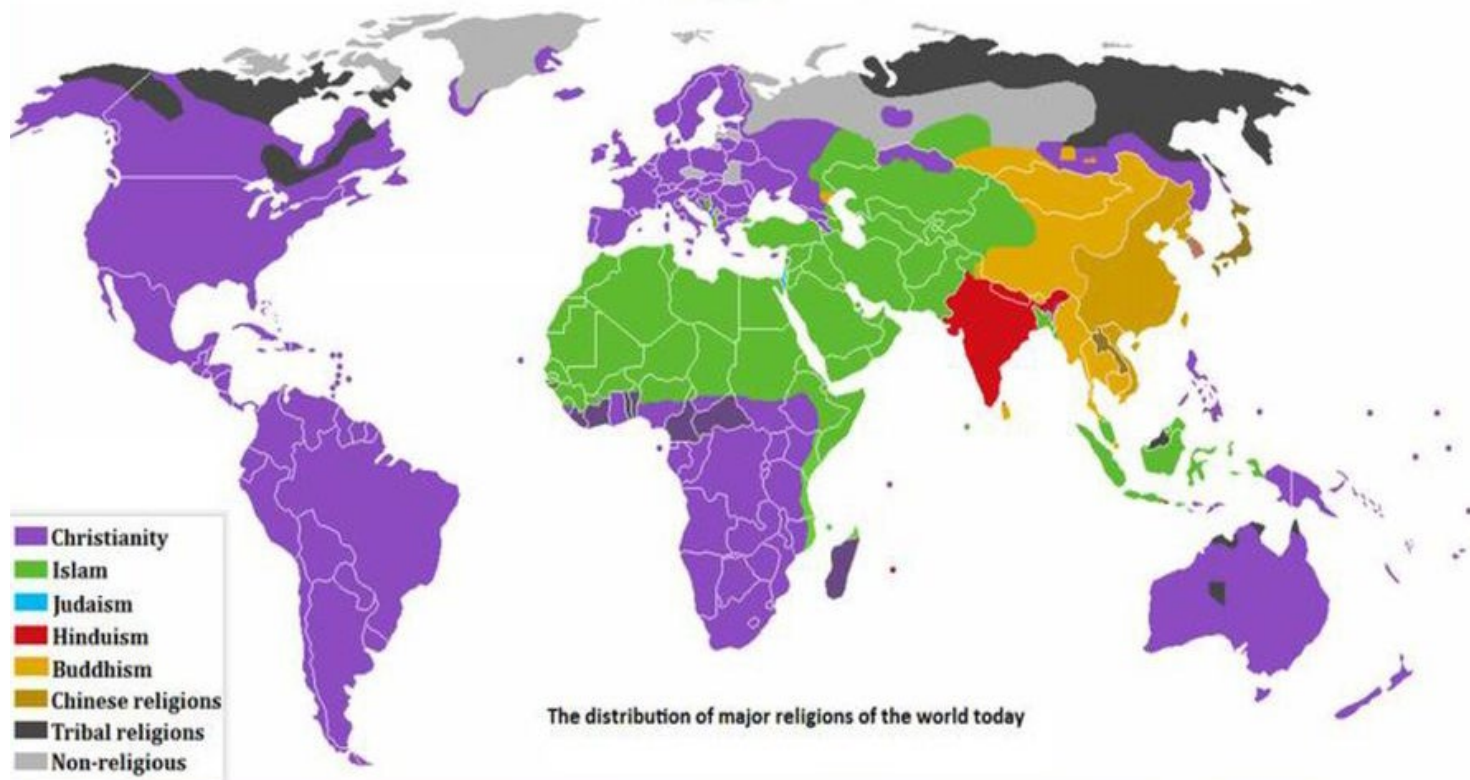
Věřících ve světě
zhruba okolo 60 %
V ČR 20 %
Vede Křesťanství
Dohání jej Islám.

The Religions of the World

Hlavní náboženství ve světě

KŘESŤANSTVÍ katolíci, protestanti, pravoslavní. Víra v Ježíše Krista – Syn Boží, bible – Nový zákon a evangelia, posmrtný život, kostely.

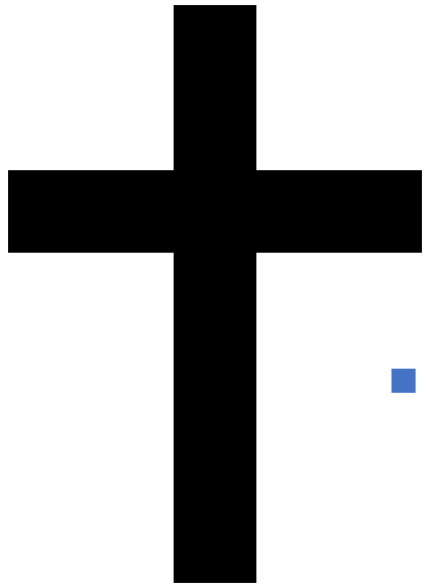
ISLÁM ...šíité (v Iránu) a sunnité. Stoupenci Muslimové, Mohamed=prorok, Alláh=bůh, korán, mešity.

HINDUISTÉ – víra v převtělování, rozdělení obyvatel na kasty, posvátná Ganga, zvířata, rostliny.

BUDHISTÉ – zakladatel Buddha, tolerance a omezování vlastních potřeb, pagody.

JUDAISMUS (židovství) vyvolený národ, Starý zákon, Zeď nářků, Izrael – kolébka tří náboženství.

KŘESŤANSTVÍ

- Vznik:
počátek našeho letopočtu
Izrael a Palestina

- Přibližný počet stoupců:
2,1 miliardy

- Oblast rozšíření:
Evropa, Amerika, Austrálie,
Afrika jižně od Sahary

- Směry (větve) náboženství:
  - katolické
  - protestantské (evangelické)
  - pravoslavné /ortodoxní/

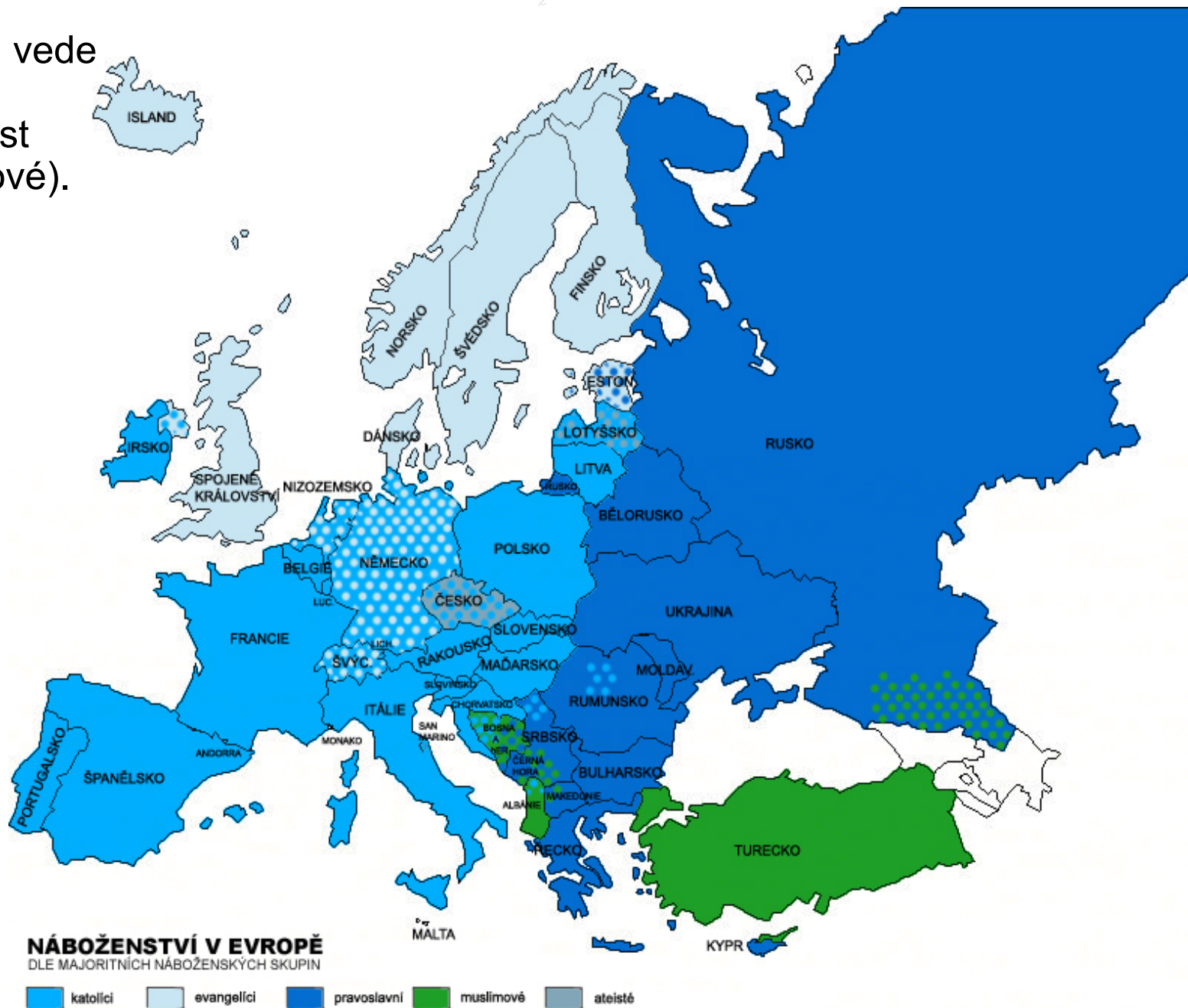
KŘEŠŤANSTVÍ

- Víte, co je základem křesťanství?
- Jde o monoteistické nebo polyteistické náboženství?
- Znáte nějaké křesťanské církve?
- Hlavní kniha křesťanů:
- Poutní místa:

Náboženství v Evropě: Míšení národů vede ke vzájemnému ovlivňování kultur, dříve stěhování národů, dnes migrace, možnost konfliktů (národnostní, náboženské, rasové).

- **ŘÍMSKO-KATOLICKÉ:** Polsko, Španělsko, Portugalsko, Itálie, Irsko, Francie, Lucembursko, Belgie, Rakousko;
- **PROTESTANTSKÉ:** Anglie, Nizozemí, Švýcarsko, Island, část Německa aj.;
- **PRAVOSLAVNÉ:** Řecko, Rusko, Bulharsko, Srbsko;
- **ISLÁM:** Bosna a Hercegovina, část Albánie.
- **JUDAISMUS:** roztroušeny po celé Evropě, v diasporách.

Křesťanství v Evropě?

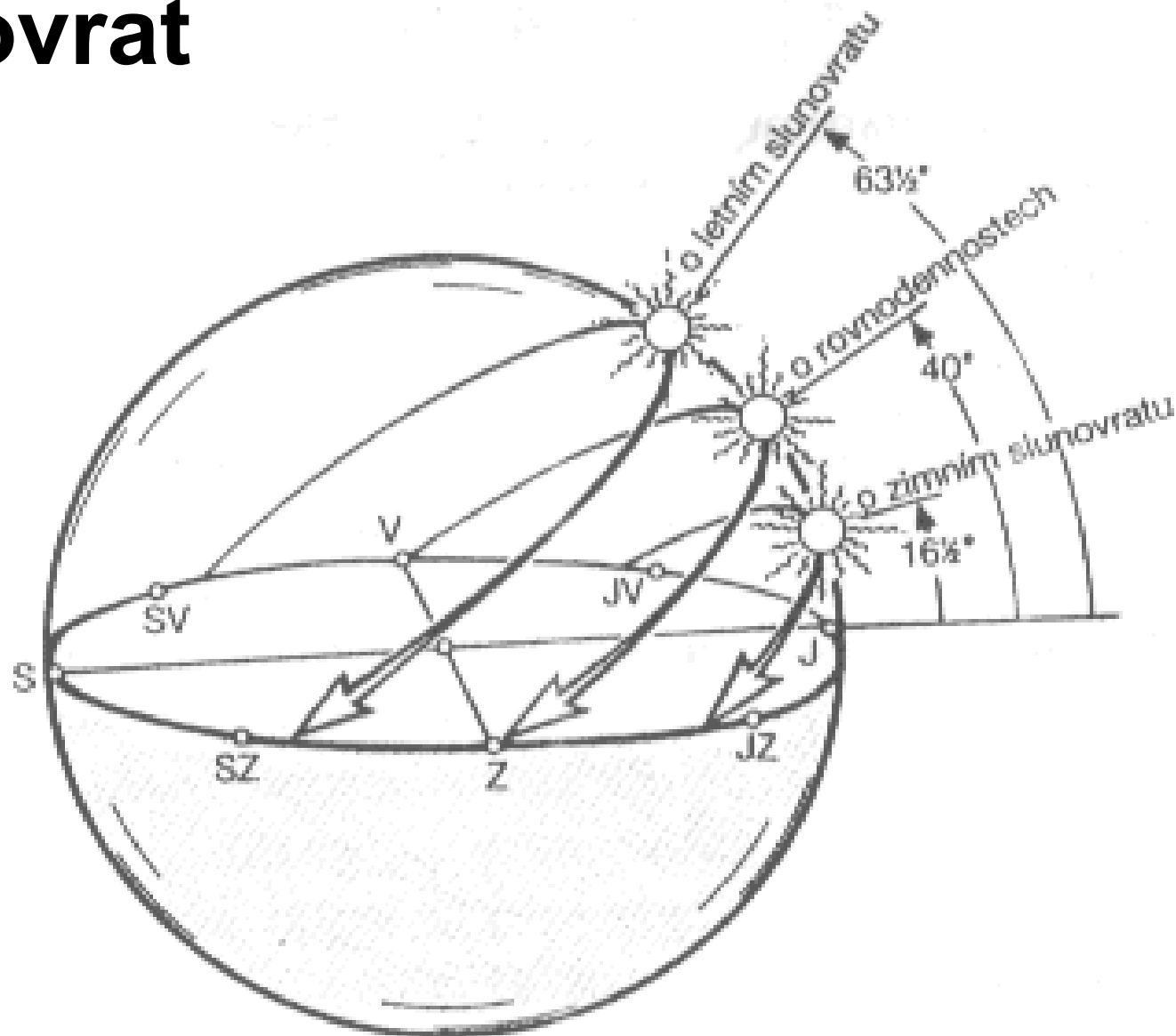
Víte, ve kterých částech Evropy je rozšířena:

- katolická církev?
- protestantská (evangelická) církev?
- pravoslavná církev?

Vánoce / Zimní slunovrat

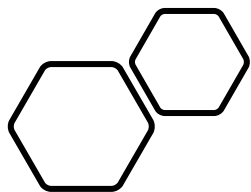
- Tradičně v **pohanských zvyklostech Vánoce oslava zimního slunovratu**;
- Slunovrat slunce dosahuje **nejjižnějšího bodu své pomyslné dráhy (obratníku kozoroha)**;
- Světlý den je nejkratší, noc nejdelší 16 h (zimní slunovrat 21.12.);
- Slunce je nejnižše (zima) v pravé poledne.

Vánoce ve staroslovanském pojetí

- Oslava a radost že světlo zvítězí nad tmou .. Slunovrat.
- Narození DAŽBOGA syna SVAROGA (otec bohů).
- **Mezi narozením a smrtí DAŽBOGA (boha slunce) nastává chaos** (otevírání hrobů, duše zemřelých se vtělovala do pocestných, upíři).
- Ochrana ohněm, bděním, slavnostní večerí, převlékání se za zvěř, žebrání (koleda), věštění, lití olova ...

Křesťanské Vánoce

Oslava narození Ježíše Krista,
24.Stědrý den, 25.Boží hod,
26.svatý Štěpán;

Adventní věnec se 4 svíčkami;

Štědrovečerní večeře (postní),
kapr, bramborový salát, rybí
polévka;

Vánoční hudba, nejznámější
**Česká mše vánoční Jakuba Jana
Ryby (Hej mistře, vstaň bystře);**

Vánoční strom jako symbol
stromu z Ráje, jablko na něm jako
pokušení.

- Vypiš 3 nejlidnatější státy Evropy.
- Vypiš 3 nejhustěji osídlené státy.
- Vypiš 5 nejlidnatějších měst.
- Vyhledej a zapamatuj si, na kterých řekách leží tato hlavní města: Budapešť, Paříž, Praha, Řím, Vídeň, Bratislava, Londýn, Madrid.
- Spojte dvojice:

Angličané

Keltové

Rumuni

Slované

Irové

Germáni

Slováci

Románi

Maďaři

Ugrofinové